

Brussel, woensdag 19 augustus 2009

Darwins dilemma

De impact van de evolutietheorie
op de ethiek

Katinka Quintelier, Universiteit Gent
Katinka.Quintelier@UGent.be
www.themoralbrain.be

“In dit Darwin-jaar mogen bij heel het *survival-of-the-fittest*-idee, waarmee de evolutietheorie zich ook sociaal en politiek legitimeert, toch wel eens vraagtekens geplaatst worden.”

<http://visionairbelgie.wordpress.com/2009/05/06/karst/>

1. Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”
 1. Darwin
 2. Spencer en tijdgenoten
 3. Critici van Spencer en tijdgenoten: Huxley, Wallace, Sidgwick en Moore
 4. Leidt Darwin tot Hitler?

2. Creationistische aanvallen op ‘moraal’ van evolutietheorie

3. Recente discussies
 1. Het rechtvaardigingsvraagstuk
 2. Instrumenteel belang van de morele psychologie voor de ethiek

“Darwin is verplichte lesstof op onze scholen, terwijl zijn sociale toepassing van de evolutieleer racistisch is en geleid heeft tot de moord op 6 miljoen joden.”

[...]

“Darwin blijkt niet alleen een voorstander van eugenetica, maar ook een racist, een voorstander van polygamie en een aanhanger van het relativisme (de leer dat alle kennis, ook die van ethische waarden, betrekkelijk is).”

[...]

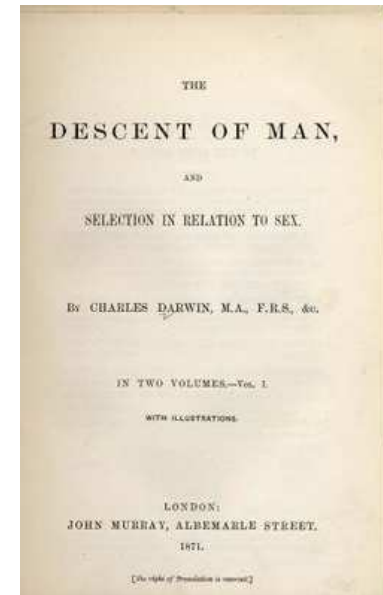
“Het is verbazingwekkend dat de theorie van iemand die in de huidige tijd omwille van zijn uitlatingen voor de rechter zou worden gebracht, verplichte leerstof voor scholen is geworden. Men vraagt zich dan af waarom het boek Mein Kampf, op basis van een bepaalde toepassing van het sociaal-darwinisme onder meer tot de dood van 6 miljoen joden (Untermenschen) heeft geleid, is verboden, terwijl de geschriften van Darwin met evenzeer racistische opvattingen, worden opgehemeld. Het waren immers de sociaal-darwinisten, te beginnen met Francis Galton, die, uitgaande van de evolutieleer van Darwin, de eugenetica ten behoeve van de raszuiverheid ontwikkelden.”

<http://www.medische-ethiek.nl/modules/news/article.php?storyid=105>

“De Stichting Medische Ethiek heeft als doelstelling het bestuderen van ethische grondslagen van het medisch handelen en het publiceren van de resultaten, in het bijzonder vanuit rooms-katholiek perspectief.”

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Charles Darwin 1809 – 1882
- 1871: The Descent of Man and Selection in Relation to Sex
- Notebook M [Metaphysics on morals and speculations on expression (1838)].

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Charles Darwin 1809 – 1882
- Darwin over de wenselijkheid van natuurlijke selectie (Buskes, Hovius en Vandermassen, p. 186-193)
 - “Op die wijze planten de zwakke leden van de beschaafde samenlevingen hun aard voort. Niemand die zich bezig heeft gehouden met het fokken van gedomesticeerde dieren zal betwijfelen dat dit zeer schadelijk moet zijn voor het menselijk ras”.
 - “te oordelen naar alles wat wij weten van de mens en van de lagere dieren is er altijd genoeg variabiliteit geweest in de intellectuele en morele vermogens voor hun gestage bevordering door natuurlijke selectie”; en ook: “indien hij [de mens] niet onderworpen was geweest aan natuurlijke selectie, zou hij stellig nooit de rang van mens-zijn hebben bereikt”.
 - Aan de andere kant ligt het ook in onze aard om medeleven te tonen met anderen en kunnen wij daarom moeilijk en slechts met veel pijn in het hart zwakken en hulpelozen verwaarlozen.
- Darwins besluit
 - Omdat we niet zeker zijn van een zeker en groot kwaad bij het niet verwaarlozen van zwakken en hulpelozen en een sterk gevoel van sympathie in ons is geëvolueerd, moeten wij toch dulden dat zwakken zich voortplanten.

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Charles Darwin 1809 – 1882
- Gaat evolutie door natuurlijke selectie in een bepaalde richting?
 - Natuurlijke selectie zou tot de hoge moraal van de mens geleid hebben volgens Darwin (Buskes, Hovius en Vandermassen p.191):
 - “Indien hij niet onderworpen was geweest aan natuurlijke selectie, zou hij stellig nooit de rang van mens-zijn hebben bereikt. Wanneer wij zien dat er in vele delen van de wereld enorme gebieden met de meest vruchtbare grond bevolkt worden door enkele rondtrekkende wilden, terwijl die geschikt zijn om talrijke gelukkige gezinnen te onderhouden, dan zou kunnen worden beargumenteerd dat de strijd om het bestaan niet hevig genoeg is geweest om de mens opwaarts tot zijn hoogste peil te dwingen. Te oordelen naar alles wat wij weten van de mens en van de lagere dieren is er altijd genoeg variabiliteit geweest in de intellectuele en morele vermogens voor hun gestage bevordering door natuurlijke selectie.”
 - De moraal van de Engelse upper-class is superieur en evolutionair verklaarbaar (Herman Philipse, CD3)

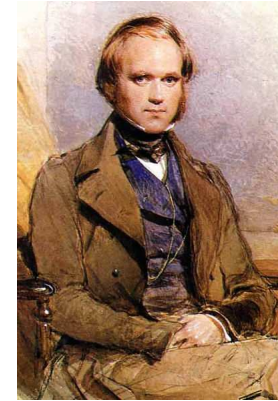

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Charles Darwin 1809 – 1882
- Darwin en racisme
 - Darwins theorie over het ontstaan van rassen deed hem niet besluiten dat sommige rassen minder waard zijn dan andere
 - Rassen zijn ontstaan door seksuele selectie
 - Verschillende rassen hebben verschillende schoonheidsidealen. Daardoor zien ze er zo verschillend uit.
 - Het zijn geen verschillende soorten
 - Alle rassen zijn gestemd op het ideaal van schoonheid
 - → Alle rassen hebben dezelfde waarde
 - Darwin was tegen racisme en slavernij
 - Darwin meende dat andere rassen konden geciviliseerd worden indien hun moraal niet voldeed

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Charles Darwin 1809 – 1882
- Darwin, “moreel relativisme” en rechtvaardiging van een moraal
 - The Descent of Man (1871) & Notebooks M (1838)
 - Moraliteit is geëvolueerd en had evengoed anders kunnen zijn
 - Alle traditionele rechtvaardigingen van moraal worden geproblematiseerd (Philipse)
 - Ethiek wordt geleid door emoties in plaats van door rede
 - Universele moraal?
 - Darwin zelf is zeer voorzichtig om hier normatieve of meta-ethische conclusies uit af te leiden

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

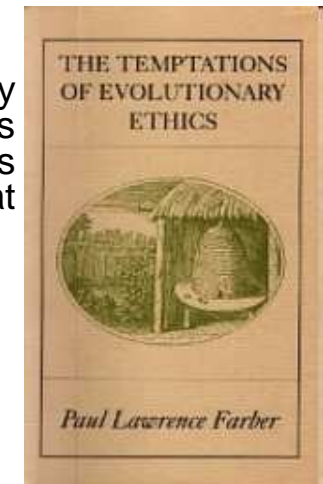

- Herbert Spencer 1820 – 1903
 - “These doctrines are those which maintain that the course of evolution, while it shews us the direction in which we *are* developing, thereby and for that reason shews us the direction in which we *ought* to develop. Writers, who maintain such a doctrine, are at present very numerous and very popular; and I propose to take as my example the writer, who is perhaps best known of them all—Mr Herbert Spencer.” (Moore 1903 § 29)
 - “The poverty of the incapable, the distresses that come upon the imprudent, the starvation of the idle, and those shoulderings aside of the weak by the strong, which leave so many "in shallows and in miseries," are the decrees of a large, far-seeing benevolence.” (Social Statics, Part III Ch 25)

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

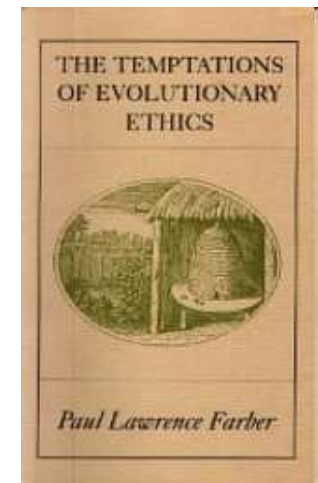

- Herbert Spencer 1820 – 1903
 - Spencer en de rechtvaardiging van algemene morele principes
 - In *Social Statics* (1851) leidt hij een eerste morele principe af:
 - “God wills man’s happiness. Man’s happiness can only be produced by the exercise of his faculties. Then God wills that he should exercise his faculties. But to exercise his faculties he must have liberty to do all that his faculties naturally impel him to do. Then God intends he should have that liberty. Therefore he has a right to that liberty.” (p. 40)
 - Sympathie is de bron van ons morele geweten
 - God is de bron van het morele zintuig van de mens
 - Later, in *Principles of Ethics* (1891)
 - “What there was in my first book of supernaturalistic interpretation has disappeared, and the interpretation has become exclusively naturalistic – that is, evolutionary.”
 - “Now that moral injunctions are losing authority given their supposed sacred origin, the secularization of morals is becoming imperative.”
 - Geluk is het einddoel van individuen. Sympathie is de natuurlijke uitkomst van psychologische en sociale evolutie van percepties van genot en pijn (Farber p. 47).

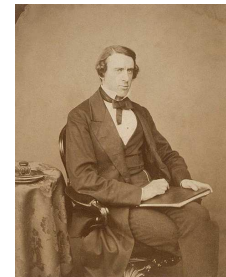
Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Herbert Spencer 1820 – 1903
 - Kosmische, biologische, psychologische en sociale evolutie
 - Evolutie (in een zeer brede zin) gaat altijd in een bepaalde richting
 - Van minder stabiele homogeneïteit naar meer stabiele heterogeneïteit
 - Naar grotere diversiteit en individualisering
 - Die richting is altijd een verbetering
 - Richting van hogere moraliteit: de mens is nog niet perfect moreel
 - Evolutie door natuurlijke selectie vereist competitie

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Tijdgenoten van Spencer en de tijdsgeest (Farber p. 22 – 27)
 - William Kingdon Clifford 1845 - 1879
 - Clifford en Stephen gingen ervan uit dat noties van juist en fout het product waren van een samenleving (Farber p. 28).
 - Leslie Stephen 1832 - 1904
 - “Mr. Spencer has worked out an encyclopaedic system, of which his ethical system is the crown and completion. I, on the contrary, have started from the old ethical theories, and am trying to bring them into harmony with the scientific principles which I take for granted.”
 - Stephen zocht niet naar een nieuw ethisch principe maar naar een rationele rechtvaardiging voor de principes van moraliteit die hij reeds aanvaardde (Farber p. 28).
 - 1870: gewetenscrisis
 - Wetenschap wierp vruchten af
 - De Bijbel als een literaire tekst eerder dan als een goddelijk document
 - Het Christendom werd aanzien als een achterhaald wereldbeeld
 - Maar hoe kon dan de moraal rechtvaardigd worden?
 - Wie wetenschappelijk ingesteld was vond in de nieuwe evolutietheorie inspiratie voor een nieuwe rechtvaardiging van de moraal.

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Critici van Spencer

- T.H. Huxley 1825 - 1895

- Ethiek is in strijd met evolutie want evolutie is een strijd van allen tegen allen
 - Een verklaring van ethiek is nog geen rechtvaardiging voor deze ethiek
 - Huxley biedt zelf ook een rechtvaardiging voor de ethiek aan in ‘Evolution and Ethics’: het berust op gevoelsmatige intuïties (H. Philipse)

- A.R. Wallace 1823 - 1913

- Mens is al lang niet meer onderworpen aan evolutie dus ethiek is misschien eerder geschapen door culturele evolutie
 - Eigen rechtvaardiging voor de ethiek in ‘Natural Selection’: menselijke ethiek is geleid door een superieure intelligentie, voor een hoger doel (H. Philipse)

- F. Nietzsche 1844 - 1900

- Rechtvaardigen is onmogelijk

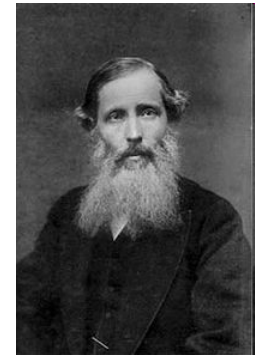

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Critici van Spencer

- H. Sidgwick 1838 - 1900

- Fundering van de ethiek maar er is een sterk onderscheid tussen verklaren en rechtvaardigen: je kan geen ‘behoren’ afleiden uit een ‘zijn’.
 - Eigen rechtvaardiging: intuïtief bewustzijn van hogere kosmische orde

- G. E. Moore 1873 - 1958

- Je kan geen ‘behoren’ afleiden uit een ‘zijn’
 - We weten nooit zeker of ‘goed’ wel degelijk datgene betekent wat we als eerste principe nemen
 - Definitiefout!
 - Eigen rechtvaardiging: niet-empirische intuïtie

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Logische vorm
 - Premisse: uitspraak over natuurlijk object A
 - Conclusie: A is moreel goed
 - Dit is een foute afleiding.

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Een voorbeeld
 - Premisse: Mensen zijn geëvolueerd tot altruïstische wezens
 - Conclusie: mensen moeten zich altruïstisch gedragen.

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Logische vorm
 - Premisse: A is gelijk aan, of heeft steeds eigenschap B
 - Premisse: B is altijd moreel fout
 - Conclusie: A is moreel fout
 - Dit is een correcte afleiding

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- sociaaldarwinisme
 - Hitler 1889 - 1945
 - Hitler verwijst in Mein Kampf niet naar Darwin of Spencer, hij gebruikt de evolutietheorie daar ook niet expliciet als rechtvaardiging voor zijn ideeën. Maar andere wegbereders voor de Holocaust waarschijnlijk wel; sociaaldarwinistische ideeën hingen in de lucht.
 - Taalgebruik in Mein Kampf dat Darwinistisch aandoet
 - Strijd om het bestaan maar ook gerechtvaardigde voorzienigheid: vermenging religie en strijd om het bestaan
 - Hitler wijst geboortebeperving af omdat de natuur dit veel efficiënter oplost
 - Hitler verwees wel naar Jezus (<http://www.counterbalance.org/expelled/didda-frame.html>)
 - Vele antisemitisten stonden sceptisch ten opzichte van Darwinisme, e.g. Houston Stewart Chamberlain, Arthur Gobineau (<http://www.counterbalance.org/expelled/darwi2-frame.html>)
 - Duits militarisme bestond al voor Darwinisme

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Impliceert de evolutietheorie racisme, eugenetica of sociaaldarwinisme?
 - Verklaring is geen rechtvaardiging
 - Zelfs al gaat evolutie voorspelbaar in een bepaalde richting, wil dit nog niet zeggen dat deze richting goed is
 - Evolutie door natuurlijke selectie leidt niet noodzakelijk tot morele superioriteit en gaat zelden in een voorspelbare richting.
 - Elke rechtvaardiging was een rechtvaardiging achteraf en geen afleiding van nieuwe waarden.
 - Veel asociale conclusies kwamen voort uit de idee dat meer natuurlijke selectie tot meer geluk en meer morele wezens zal leiden en dat natuurlijke selectie door competitie plaats vindt

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

- Maakt de evolutietheorie het gemakkelijker om racisme, eugenetica of sociaaldarwinisme te rechtvaardigen?
 - Je kan met darwinisme zowat alles rechtvaardigen, en dat werd ook gedaan. In de veronderstelling dat natuurlijke selectie en competitie wenselijke gevolgen hadden:
 - Kapitalisme en vrije markt (Alfred Ploetz)
 - Klasseverschillen want zij zijn geëvolueerd door natuurlijke selectie
 - Egalitarisme: iedereen moet gelijk starten
 - Radicaal staatssocialisme (Alfred Ploetz, groepsselectie)
 - Feminisme (abortus, vrije seks)
 - Polygamie
 - Geboortebeperving (Frankrijk)
 - Staatsingrijpen in voortplanting
 - Overal worden christelijke rechtvaardigingen vervangen door darwinistische rechtvaardigingen
 - Bijvoorbeeld kolonialisme

Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”

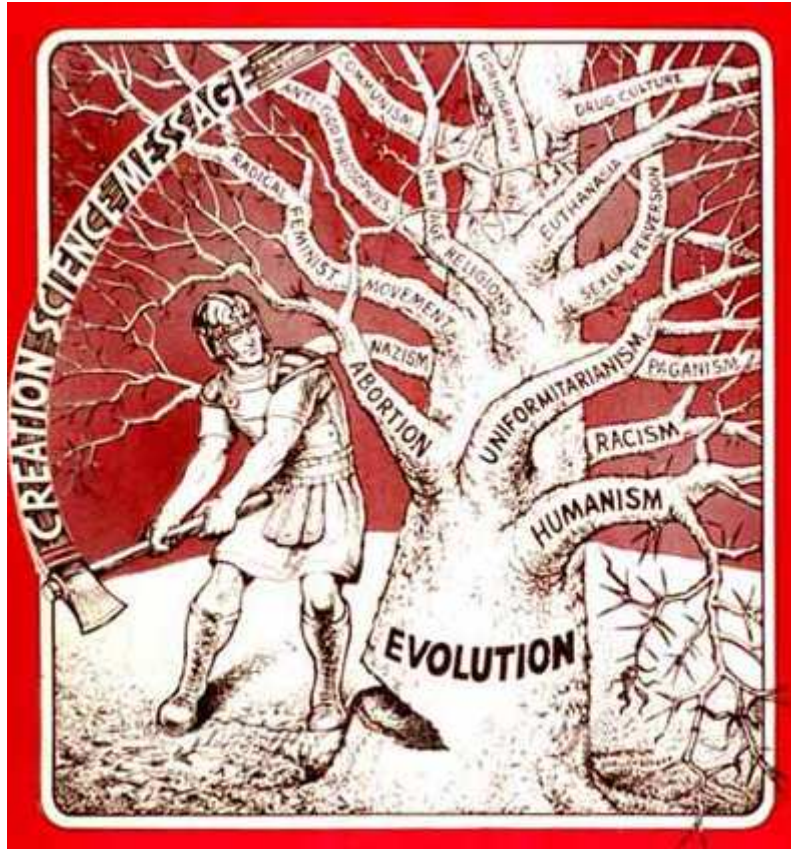
- Recente discussies
 - Evolutionaire of naturalistische ethiek
 - Naturalistische drogreden staat centraal
 - De zoektocht naar een rechtvaardiging voor een moraal komt op een lager pitje te staan of wordt in vraag gesteld
 - Verklaring en meta-ethiek is belangrijker: instrumenteel belang van de morele psychologie voor de moraal
 - Zeer weinig geloof in wenselijkheid van competitie; natuurlijke selectie kan ook door samenwerking, leidt niet noodzakelijk tot betere wezens en leidt niet tot betere wereld (het is niet omdat het een evolutiewet is dat het daarom gerechtvaardigd is)

1. Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”
 1. Darwin
 2. Spencer en tijdgenoten
 3. Critici van Spencer en tijdgenoten: Huxley, Wallace, Sidgwick en Moore
 4. Vermeende aanhangers: Hitler

2. Creationistische aanvallen op ‘moraal’ van evolutietheorie

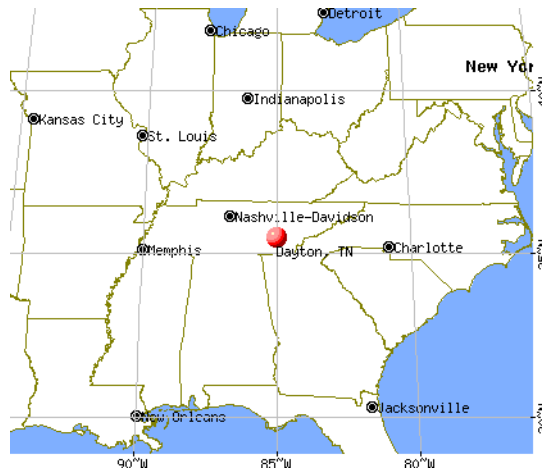
3. Recente discussies
 1. Het rechtvaardigingsvraagstuk
 2. Instrumenteel belang van de morele psychologie voor de ethiek

Creationistische aanvallen

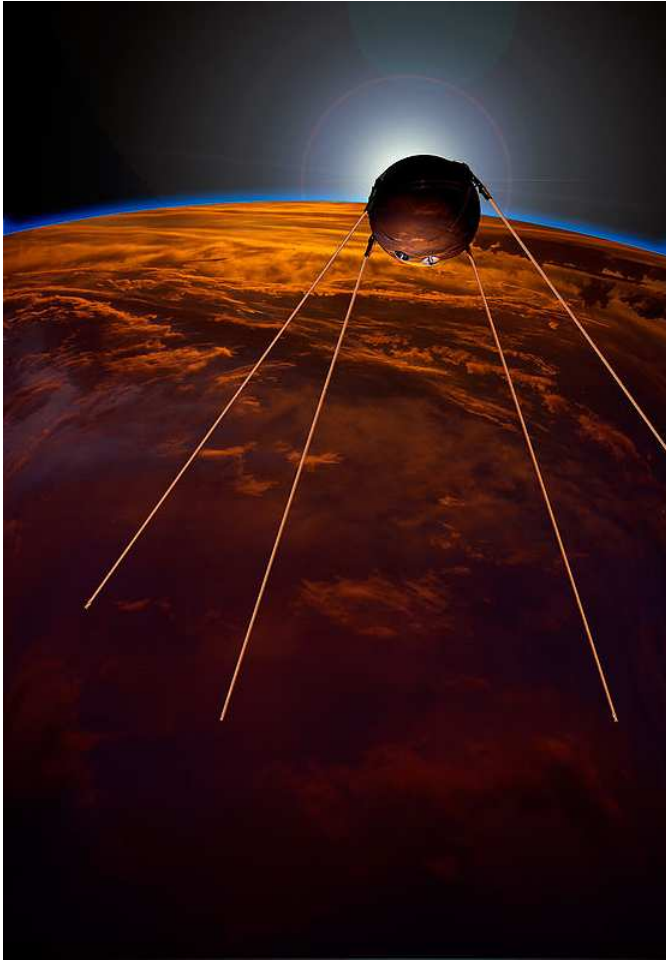
- Racisme, nazisme, euthanasie, pornografie, uniformitarisme, sexuele perversie, abortie, drugscultuur, anti-God filosofieën, new-age religies, radicaal feministische bewegingen, communisme, paganisme

Creationistische aanvallen

- Fundamentalists against evolution
 - Tennessee’s Butler Act, 1925
 - The Scopes trial of 1925
- Bryan 2007, Summary Opinion (159-166)
 - “A degradation of men”
 - “A doctrine of darkness and death”
 - “would destroy all sense of responsibility and menace the morals of the world”
 - “it would eliminate love and carry man back to a struggle of tooth and claw”

Creationistische aanvallen

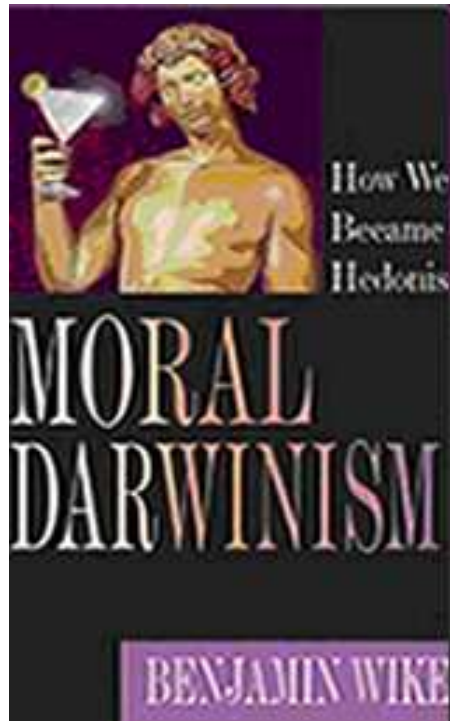
- The launch of Sputnik, 1957
- Creation science or scientific creationism
 - Withcomb & Morris 1961, The genesis flood (447)
 - “the morality of evolution, which assumes that progress and achievement and ‘good’ come about through such action as benefits the individual himself or the group of which he is a part, to the detriment of others, is most obviously anti-Christian”
 - Evolution “must have its source in the pride and selfishness of man and ultimately in the pride and deception of the great adversary, Satan himself”

Creationistische aanvallen

- Epperson vs Arkansas, 1968
 - Anti-evolution laws unconstitutional
- Creation science for balanced treatment
 - Morris 1974, The troubled waters of evolution
 - “precipice of animalistic amorality and survival-of-the-fittest philosophy” (13).
 - “instead of training children in the nurture and the admonition of the Lord, better to teach them how to struggle and to survive in a cut-throat world, and then toss them out of the nest. Self-preservation is the first law of nature; only the fittest will survive. Be the cock-of-the-walk and the king-of-the-mountain. Eat, drink, and be merry, for life is short and that’s the end. So says evolution!”(166-67).

Creationistische aanvallen

- Edwards vs. Aguillard, 1987
 - Equal time laws unconstitutional
- Intelligent design
 - Phillip Johnson: homosexuality as one of the moral perversions (e.g. Johnson 1995)
 - Wiker 2002 Moral Darwinism
 - “the moral Darwinist need not fear divine retribution.” (304)
 - “The materialist universe, the universe of Darwin, has nearly eaten and digested the Christian cosmos, and is attempting to make a last meal out of the Christian moral world as well. The culture wars are cosmological wars” (314).

Creationistische aanvallen

- De evolutietheorie als ‘scheppingsverhaal’

- *Answers in Genesis* tells us: “One of the keys to maintaining the order God desires is recognizing the authority structure He established. [...] the Creator chose to form man first and to entrust to him the role of leader in the home, for His glory [...] God assigned the married woman the responsibility of being a helpmate to her husband (Genesis 2:18, 20) [...] both husbands and wives must realize that God’s plans are always for our good and that following them brings us happiness and fulfillment (Psalm 23; 33:18–22; 34:8–22)”

- (<http://www.answersingenesis.org/articles/am/v2/n1/inferior-or-equal>)

- *Answers in Genesis* tells us that according to Darwinism men are superior to women: "Reasons for male superiority included the conclusion that war and hunting pruned the weaker men, allowing only the most fit to return home and reproduce. Women, in contrast, were not subject to these selection pressures but were protected by men, allowing the weak to survive. [...] Darwin simply gave credence to this unbiblical teaching."

- (<http://www.answersingenesis.org/articles/am/v2/n1/darwin-taught-male-superiority>)

Creationistische aanvallen

- Darwinistisch scheppingsverhaal heeft een (immoreel) effect op gedrag
 - “Both creation and evolution are theories of human behavior and therefore affect human behavior” (Wysong 1976:2)
 - “cut-throat world” (Morris 1974: 167).
 - “Thus, given a large enough group of people who share a Darwinian worldview, one will overall see more immoral atrocities. The 20th century of Stalin, Hitler, Mao and Pol Pot made this clear. There were indeed atrocities made in the name of ‘religion’ before then. But many more people were killed (most by their own governments) in the name of ideologies than in all the wars of recorded history put together, religious or otherwise.”
 - <http://creation.com/evolution-and-social-evil>

Creationistische aanvallen

- Evolutietheorie is atheïstisch en impliceert amoraliteit
 - “Science is a magnificent force, but it is not a teacher of morals. [...] It not only fails to supply the spiritual element needed but some of its unproven hypotheses *rob the ship* of its compass and thus endanger its cargo” (Bryan 2007: 169, our emphasis)
 - “If life came into existence through purely natural, materialistic chance processes, then, as a consequence, we must conclude life is without moral direction and intelligent purpose. [...] Atoms have no morals, thus, if they are our progenitors, *man is amoral*. [...] Morality and ethics are purely relative to an evolutionist who follows through with the logical implications of his philosophy” (Wysong 1976: 6, our emphasis).

Creationistische aanvallen

- Evolutietheorie is atheïstisch en impliceert amoraliteit
 - “This is not to say that people who do not believe the Bible are all criminals; most are not, but they have no *basis* for their morality—no real justification for why people *should* be moral.”
 - (<http://www.answersingenesis.org/home/area/feedback/2006/1117.asp>)
 - “Can the concepts of right and wrong really be meaningful apart from the biblical God? To put it another way, is morality *justified* in an evolutionary worldview?”
 - (<http://www.answersingenesis.org/articles/2008/04/14/evolution-challenge-of-morality>)
 - “Goering actually said at the Nuremburg trials that the Nazis did nothing wrong according to their own laws, and were on trial only because they lost. Rebutting this, Prosecutor Jackson invoked a ‘universal law’. But this only has meaning if there is a Creator/Lawgiver!
 - (<http://creation.com/evolution-and-social-evil>)

Creationistische aanvallen

- Evolutie en atheïsme leiden tot amoreel gedrag
 - “evolutionary thought permeating a culture will inevitably lead to a magnification of the effects of sin in one form or another. For instance, through the loss of shared cultural restraints generated by a commonly adhered-to basis for morality. If we are all accountable to the biblical God who made (and thus owns) everything, then it makes sense to speak of moral absolutes: the unchanging rules of an unchanging God.”
 - (<http://creation.com/evolution-and-social-evil/>).

Creationistische aanvallen

- Evolutie veroorzaakt immoreel en amoreel gedrag
 - Morris (1974) holds evolutionary theory responsible for divorce, free love, abortion, homosexuality, sex education, premarital sex, adultery, porn, contraception, women at work, belief in UFO's, war, animalistic psychologies, pollution, moral disintegration, Nazism, humanism, secularism, atheism, naturalism, fascism, Communism, animalism, racism, modernism, socialism, relativism, materialism, collectivism, anarchism, imperialism, Marxism, Stalinism and capitalism
 - Wiker (2002) believes we can add euthanasia, pedophilia, bestiality, pansexuality, urolagnia, coprolagnia and cloning,
 - Batten (2002) adds drug abuse and youth suicide.

Creationistische aanvallen

- Zonder God als een absolute basis hebben we geen basis voor de inhoud van onze waarden
 - “If humans are really just rearranged pond scum — the results of survival of the fittest — then what could possibly be the basis for saying that the Columbine killers did wrong? It is a logical fallacy (called the *Naturalistic Fallacy*) to derive moral codes from science. Morality tells us what people *ought* to do, while science can at best only tell what people *actually* do. Science may indicate that if a 20 kg weight is dropped from a height of 100 metres on someone’s head, it would probably kill him; morality is determined by our Creator who declares that murder (intentional killing of innocent humans) is *wrong*.”
 - (<http://creation.com/whos-really-pushing-bad-science-rebuttal-to-lawrence-s-lerner>)

1. Geschiedenis van de “evolutionaire ethiek”
 1. Darwin
 2. Spencer en tijdgenoten
 3. Critici van Spencer en tijdgenoten: Huxley, Wallace, Sidgwick en Moore
 4. Vermeende aanhangers: Hitler

2. Creationistische aanvallen op ‘moraal’ van evolutietheorie

3. Recente discussies
 1. Het rechtvaardigingsvraagstuk
 2. Instrumenteel belang van de morele psychologie voor de ethiek

Recente discussies

- Het rechtvaardigingsvraagstuk
 - E. O. Wilson
 - 1975: Sociobiology: The New Synthesis
 - 1979: On Human Nature
 - 1998: Consilience: The Unity of Knowledge
 - Hij blaasde het domein van de evolutionaire ethiek nieuw leven in
 - Wilson argumenteert dat de naturalistische drogreden zelf een drogreden is: “Nee, we hoeven het morele oordelen niet in een aparte categorie te plaatsen en transcendentale premissen te hanteren, omdat het opperen van de naturalistische dwaling op zich al een dwaling is. Maar als ‘moet’ geen ‘is’ is, wat dan wel?” (p.267)

Recente discussies

- Het rechtvaardigingsvraagstuk
 - Robert Richards
 - 1986: a defense of evolutionary ethics
 - Veel voorkomende reactie: hij bezondigt zich toch aan de naturalistische drogreden.

Recente discussies

- Het rechtvaardigingsvraagstuk
 - Michael Ruse
 - “Thanks to our science, we see that morality has no philosophically objective foundation.” (1986, p.102)
 - “The evolutionist is no longer attempting to derive morality from factual foundations. His/her claim now is that there are no foundations of any sort from which to derive morality – be these foundations evolution, God’s will, or whatever.”

“Michael Ruse has confessed to his secret life of cross-dressing.”

Recente discussies

- “Naturalistic ethics has the belief that moral philosophy should not employ a distinctive a priori method of yielding substantive, self-evident and foundational truths from pure conceptual analysis (as this would be contrary to naturalism).”
 - » Flanagan et al. 2008, p.5

Recente discussies

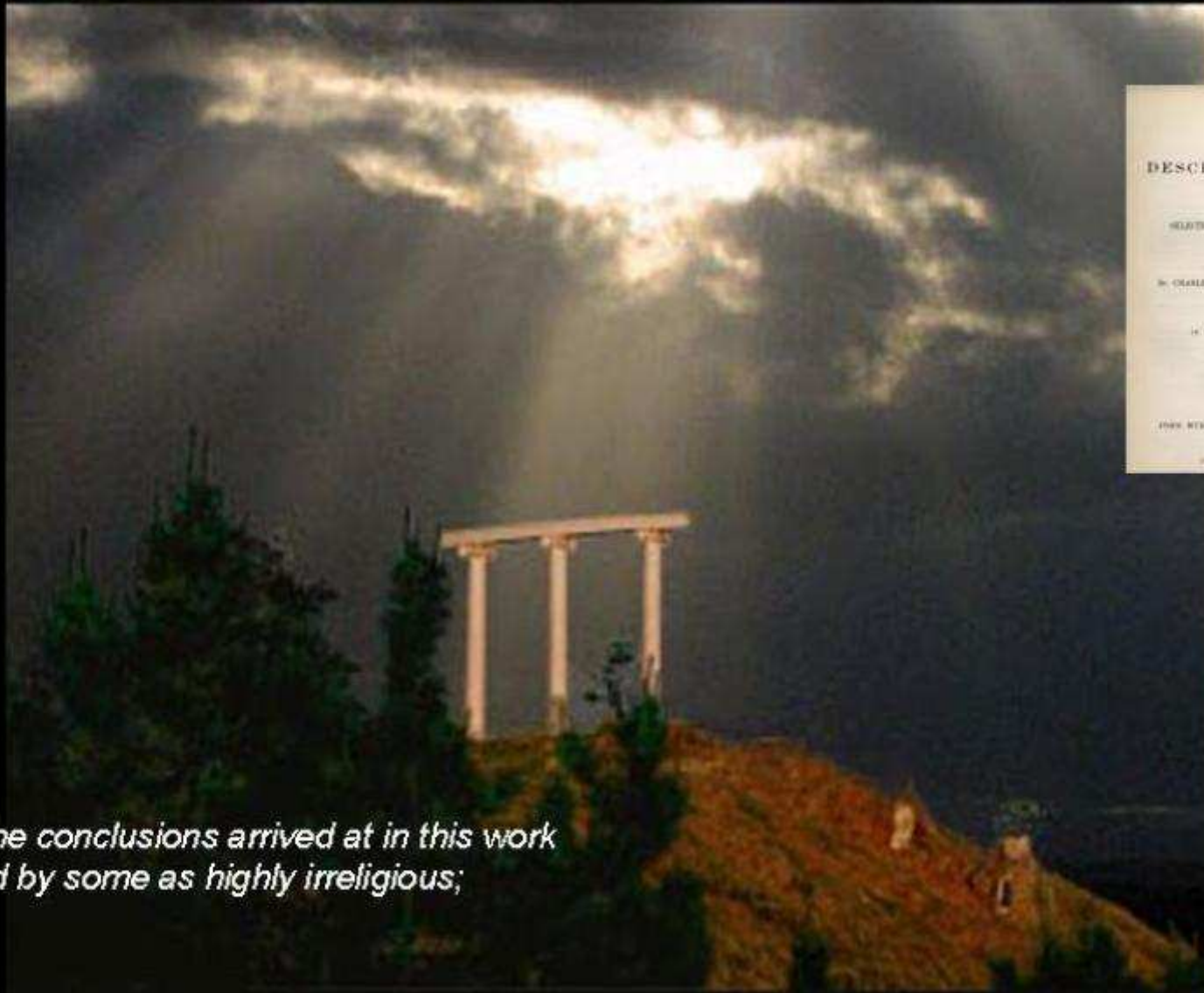
- Het rechtvaardigingsvraagstuk
 - Herman Philipse past een citaat van Karl Popper (uit ‘The Logic of Scientific Discovery’) aan: hij vervangt wetenschap door ethiek.
 - “Ethics does not rest upon solid bedrock. The bold structure of it normative systems rises as it were above a swamp. It is like a building erected on piles. The piles are driven down from above into the swamp but not down to any natural or given base. And if we stop driving the piles deeper, it is not because we have reached firm ground. We simply stop when we are satisfied that the piles are firm enough to carry the structure, at least for the time being.”
 - Swamp = morele emoties en feitelijke informatie waarover we het eens zijn

Recente discussies

- Het rechtvaardigingsvraagstuk
 - Het ‘consensus als basis’ model
 - Tegenover wiskundig model van rechtvaardiging : zo ga je niet te werk in een morele discussie.
 - Er wordt enkel naar rechtvaardiging gevraagd als je het niet met elkaar eens bent
 - Dan ga je op zoek naar normen en feitelijke achtergrondinformatie die je deelt.
 - Die consensus bestaat niet uit evidenties die onmogelijk anders hadden kunnen zijn. We hebben enkel eensgezindheid nodig, die moeten we niet rechtvaardigen.
 - Er is geen garantie dat we onze onenigheid kunnen oplossen. Fundamentele verschillen kunnen bestaan door bijvoorbeeld verschillen in culturele identiteit.

M O R A L I T Y

*Be aware that the conclusions arrived at in this work
will be denounced by some as highly irreligious;*

It doesn't take a gift from heaven

Recente discussies

- Instrumenteel belang
 - Kennis over onze morele intuïties laat ons toe daar rekening mee te houden, deze in vraag te stellen of aan te passen.
 - Onze morele oordelen worden veroorzaakt door emoties met een evolutionaire voorgeschiedenis; onze morele oordelen zijn daardoor niet altijd consistent met onze andere morele principes

INCEST

That's your sister, dude!

Recente discussies

- 'Heuristieken', vuistregels, waarvan sommige een evolutionaire oorzaak kunnen hebben
- Cass Sunstein 2005
 - Verraad-heuristiek
 - Twee even dure auto's
 - In auto A met air bag A loop je een kans van 2% om in een ongeval om te komen
 - In auto B met Air bag B loop je een kans van 1% om in een ongeval om te komen maar ook een kans van 0,01% om te komen door de air bag.
 - Bestraffing-heuristiek
 - Bestraffing kan ertoe leiden dat een bedrijf veiliger producten op de markt brengt, maar ook dat het zijn werking stopt met als resultaat dat enkel nog onveilige producten op de markt zijn. In beide gevallen geven mensen dezelfde straf.

Besluiten

- People have debated the ethical implications of Darwinian evolution since the theory was first proposed in the 1850s. Does Darwinian evolution promote altruism or a survival-of-the-fittest mentality? Does it encourage moral relativism or moral universals? What is its impact on free will and personal responsibility? Is evolution even relevant to ethics?
 - <http://www.faithandevolution.org/topics/evolution-ethics.php>
- Andere recente onderwerpen van discussie:
 - Bestaat echt altruïsme?
 - Is moraliteit relativistisch?
 - Zijn we gedetermineerd?
 - Leidt het aannemen van de evolutietheorie tot amoreel of immoreel gedrag?

Besluiten

- Na enkele eeuwen discussie lijkt het debat naar een consensus te convergeren:
 - Evolutie is relevant voor ethiek
 - Maar uit feiten kunnen we geen waarden afleiden
 - Waarschijnlijk kunnen we waarden ook nooit absoluut rechtvaardigen
 - Onze waarden halen we uit de 'pool' van waarden die mensen aanhangen
 - Die waarden kunnen we wel in vraag stellen of verdedigen, aan de hand van principes, regels en andere informatie waarover we het eens zijn (bijvoorbeeld consistentie)
- Over verschillende andere zaken wordt nog origineel onderzoek gevoerd
 - Moet moraliteit relatief zijn of universeel?
 - Leidt het aannemen van de evolutietheorie of atheïsme tot bepaald onwenselijk gedrag?
- Echter, een groot deel van de kritiek op ethische implicaties van de evolutionietheorie lijkt sterk op anti-evolutionaire propaganda, soms uit de (waarschijnlijk terechte) angst dat zij hun absolute fundering zullen verliezen.

- Dank u!